

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

**Συνεργίες μεταξύ του προγράμματος
«Ορίζων 2020» και των Ευρωπαϊκών
Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων:
Δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη στο έπακρο**

European
Commission

Περιεχόμενα

ΣΥΝΟΨΗ (σημεία I-IX)	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ (σημεία 1-9).....	5
ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ (σημεία 10-13)	6
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (σημεία 14-78).....	7
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ (σημεία 79-91).....	13
Σύσταση 1 — Βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των φορέων που συμμετέχουν στη διαχείριση των ΕΔΕΤ και των προγραμμάτων-πλαisiού.....	14
Σύσταση 2 — Αξιοποίηση των δυνατοτήτων των δεδομένων, με σκοπό την προώθηση συνεργιών	15
Σύσταση 3 — Αύξηση της χρήσης των κατάντη συνεργιών	16
Σύσταση 4 — Βελτίωση της ροής πληροφοριών σχετικά με τα έργα που έχουν λάβει τη σφραγίδα αριστείας	16

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει, σύμφωνα με το άρθρο 259 του δημοσιονομικού κανονισμού, τις απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις παρατηρήσεις που διατυπώνονται σε ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και θα δημοσιευθεί ταυτόχρονα με την εν λόγω ειδική έκθεση.

ΣΥΝΟΨΗ (σημεία I-IX)

Απαντήσεις της Επιτροπής:

I. Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και το διάδοχο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» είναι τα βασικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας. Απώτερος στόχος τους είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας, η τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης, η προώθηση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας και η ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ένωσης στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης (E&A).

Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) κινητοποιήσαν επίσης σημαντικούς πόρους για τη στήριξη της καινοτομίας και των κρατών μελών και για τη γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας.

Ο προϋπολογισμός της Επιτροπής που διατέθηκε για την έρευνα και την καινοτομία κατά την περίοδο 2014-2020 αντικατοπτρίζει τη φιλοδοξία της ΕΕ να επενδύσει στο μέλλον της Ευρώπης.

II. Η προσέγγιση της πολιτικής συνοχής και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» αποτελεί σημαντική προτεραιότητα της Επιτροπής τα τελευταία χρόνια, ιδίως κατά την προετοιμασία για την περίοδο 2021-2027. Στόχος είναι να ενισχυθεί ο αντίκτυπος και των δύο πολιτικών με τη δημιουργία συμπληρωματικότητας, ιδίως σε λιγότερο ανεπτυγμένες και περιφερειακές περιοχές. Η προώθηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης και η ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ αυτών των βασικών μέσων της ΕΕ (και των αντίστοιχων πυλώνων και στόχων πολιτικής τους) μπορούν να προσφέρουν νέες επωφελείς καταστάσεις για όλους. Για παράδειγμα, μπορεί να προωθηθεί η βιώσιμη και έξυπνη περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να βελτιωθεί συνολικά το οικοσύστημα καινοτομίας της ΕΕ και η ανταπόκριση σε βασικές κοινωνικές προκλήσεις και η ανάπτυξη βασικών στρατηγικών αξιακών αλυσίδων.

Η προσέγγιση αυτή δημιουργεί νέες ευκαιρίες για την προώθηση της καινοτομίας σε όλες τις περιφέρειες και την καλύτερη ενσωμάτωση των λιγότερο ανεπτυγμένων και περιφερειακών περιοχών στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας (EXE) και στο ευρωπαϊκό οικοσύστημα καινοτομίας (EIE).

V. Από το 2014 το έγγραφο καθοδήγησης που εκπόνησε η Επιτροπή¹ τόνιζε ήδη ότι η μετουσίωση αυτής της νέας πραγματικότητας θα είναι μια διαδικασία μάθησης, δεδομένου ότι η υλοποίηση των ΕΔΕΤ διέπεται από κανόνες επιμερισμένης διαχείρισης των κρατών μελών, ενώ η στήριξη των προγραμμάτων «Ορίζων 2020», COSME, Erasmus+ κ.λπ. διατίθεται σε επίπεδο ΕΕ (άμεσα ή έμμεσα από την Επιτροπή).

Η Επιτροπή εργάζεται για διάφορες πτυχές που αποσκοπούν στη στήριξη ισχυρότερων συνεργιών, ιδίως για την περίοδο 2021-2027, όπως η απλούστευση και η εναρμόνιση των κανονισμών που σχετίζονται με τις εν λόγω πολιτικές σε συνεργασία με τις αρμόδιες για τον προϋπολογισμό αρχές. Αυτό αποτελεί ένδειξη της δέσμευσής της για υλοποίηση των συνεργιών. Επιπλέον, έχουν αναληφθεί ορισμένες δράσεις για την προώθηση συνεργιών. Η Επιτροπή δημοσίευσε φυλλάδιο σχετικά με παραδείγματα συνεργιών κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού και προώθησε

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης, *Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes: guidance for policy-makers and implementing bodies* [Οικοδόμηση συνεργιών μεταξύ των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, του προγράμματος «Ορίζων 2020» και άλλων προγραμμάτων της Ένωσης που σχετίζονται με την έρευνα, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα: καθοδήγηση για τους φορείς χάραξης πολιτικής και τους φορείς υλοποίησης], Υπηρεσία Εκδόσεων, 2014, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/84939>

παραδείγματα καθεστώςτων στήριξης της σφραγίδας αριστείας, καθώς και κατόχων της σφραγίδας που έλαβαν χρηματοδότηση μέσω του δικτυακού τόπου της σφραγίδας αριστείας.

Ωστόσο, η καλύτερη κατανόηση των στόχων των πολιτικών της ΕΕ σε επίπεδο κρατών μελών μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση του καλύτερου σχεδιασμού των στρατηγικών εγγράφων τους. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης των συνεργιών και της εναρμόνισης μεταξύ των στόχων πολιτικής και των προγραμμάτων της ΕΕ, τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, και ότι πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες.

VI. Με την πρόσφατη μελέτη² σχετικά με την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων στις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης στην ΕΕ διαπιστώθηκε ότι οι τομείς προτεραιότητας των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης στην ΕΕ βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε ένα σύνολο διαδικασιών αντικειμενικής ταυτοποίησης βάσει δεδομένων. Αυτό οδήγησε σε προσεγγίσεις ιεράρχησης προτεραιοτήτων σε όλα τα κράτη μέλη / περιφέρειες της ΕΕ, οι οποίες καθορίζουν ένα περιορισμένο, αλλά συχνά ευρύ φάσμα τομέων προτεραιότητας προσανατολισμένων στην Ε&Α και σε θέματα που βασίζονται περισσότερο στην τεχνολογία.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης αντιστοιχούν συχνά σε τομείς προτεραιότητας του προγράμματος «Ορίζων», ακόμη και αν δεν γίνονται σαφείς διασταυρούμενες παραπομπές.

Ένα ευρύ πεδίο προτεραιοτήτων έξυπνης εξειδίκευσης δεν περιορίζει κατ' ανάγκη τη δυνατότητα δημιουργίας συνεργιών.

VII. Ταυτόχρονα, ενώ όλοι οι δικαιούχοι των επιχορηγήσεων του προγράμματος «Ορίζων 2020» πρέπει να καθορίζουν τα σχέδιά τους για αξιοποίηση σε επόμενα στάδια, ενδέχεται να μην εξετάζουν πάντα ή να μην αναφέρουν ρητά τη χρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ ως μηχανισμό για την περαιτέρω αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνάς τους. Αυτό από μόνο του δεν είναι προβληματικό εάν τα σχέδια αξιοποίησης δεν εξαρτώνται από τη συνέχιση της επιδότησης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Πολλές διαχειριστικές αρχές εφαρμόζουν με επιτυχία μέτρα στήριξης της καινοτομίας και δημιουργούν έτσι ευκαιρίες δημιουργίας κατάντη συνεργιών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενισχύσουν περαιτέρω την εσωτερική τους ικανότητα για μεγιστοποίηση των ευκαιριών ενίσχυσης των συνεργιών.

VIII. Ένα βασικό μέσο δημιουργίας συνεργιών είναι η σφραγίδα αριστείας που αναγνωρίζει την αξία της πρότασης και βοηθά άλλους φορείς χρηματοδότησης να επωφεληθούν από την υψηλής ποιότητας διαδικασία αξιολόγησης της Επιτροπής.

Οι αποδέκτες της σφραγίδας αριστείας δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με την ανάληψη των έργων τους από άλλα χρηματοδοτικά μέσα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπορεί να καθορίσει το ακριβές ποσό των προτάσεων έργων που έχουν λάβει τέτοια χρηματοδότηση, αλλά μπορεί να είναι υψηλότερο από αυτό που αναφέρουν οικειοθελώς τα μέλη της κοινότητας πρακτικής της σφραγίδας αριστείας.

IX. Η Επιτροπή αποδέχεται τις συστάσεις.

---

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης, *Study on prioritisation in smart specialisation strategies in the EU: final report* [Μελέτη σχετικά με την ιεράρχηση των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης στην ΕΕ: τελική έκθεση], Υπηρεσία Εκδόσεων, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/60867>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (σημεία 1-9)

Απαντήσεις της Επιτροπής:

01. Όπως αποτυπώνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής³ σχετικά με το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», «η έρευνα και η καινοτομία συμβάλλουν στην ανάπτυξη της απασχόλησης, στην ευημερία, στην ποιότητα ζωής και στην προσφορά δημόσιων υπηρεσιών για όλους. Προκαλούν τις επιστημονικές και τεχνικές ρήξεις που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των επείγουσών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η κοινωνία. Η έρευνα και η καινοτομία έχουν τοποθετηθεί στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την προώθηση έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης».

Επιπλέον, η τρέχουσα Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019-2024) διατηρεί την πολιτική αυτή στο επίκεντρο των πολιτικών προτεραιοτήτων της⁴.

03. Η Επιτροπή τονίζει τη γενική ανάγκη ανάπτυξης συνεργιών με άλλα προγράμματα της Ένωσης, όπως το κοινό στρατηγικό πλαίσιο για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, καθώς και με το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα και τις ΜΜΕ.

04. Ο κανονισμός για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» επίσης αντικατοπτρίζει αυτόν τον στόχο: «...το πρόγραμμα θα πρέπει να επιδιώκει συνέργειες με άλλα προγράμματα της Ένωσης, από τον σχεδιασμό και τον στρατηγικό προγραμματισμό έως την επιλογή έργων, τη διαχείριση, την επικοινωνία, τη διάδοση και την εκμετάλλευση αποτελεσμάτων, την παρακολούθηση, τους ελέγχους και τη διακυβέρνηση. ... με στόχο την αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων και επαναλήψεων και την αύξηση της κινητοποίησης ενωσιακής χρηματοδότησης και τη μείωση του διοικητικού φόρτου για αιτούντες και δικαιούχους, θα πρέπει να μπορούν να προωθηθούν συνέργειες, ιδίως μέσω εναλλακτικής, συνδυασμένης και σωρευτικής χρηματοδότησης και μεταφορών πόρων».

Ο κανονισμός περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ)⁵ (αιτιολογική σκέψη 61) ορίζει ότι: «θα πρέπει να βελτιστοποιούνται οι συνέργειες μεταξύ των Ταμείων και των μέσων που τελούν υπό άμεση διαχείριση. Θα πρέπει να διευκολύνεται η παροχή στήριξης για πράξεις που έχουν ήδη λάβει σφραγίδα αριστείας ή συγχρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» με συνεισφορά από τα Ταμεία. Όροι που έχουν ήδη αξιολογηθεί σε ενωσιακό επίπεδο πριν από την απονομή της του σήματος ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» ή τη συγχρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», δεν θα πρέπει να υποβάλλονται σε εκ νέου αξιολόγηση, υπό την προϋπόθεση ότι οι πράξεις συμμορφώνονται με ένα περιορισμένο σύνολο απαιτήσεων που ορίζεται στον παρόντα κανονισμό. Αυτό αναμένεται επίσης να διευκολύνει την τήρηση των κατάλληλων κανόνων που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής».

³ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ «Ορίζων 2020» — Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας [COM(2011) 808 τελικό].

⁴ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 2019-2024 (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_el.pdf).

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159).

05. Οι ανωτέρω αναφορές τονίζουν τη σημασία της ανάπτυξης συνεργειών μεταξύ των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια προσπάθεια που έχει αναγνωριστεί από τα κύρια ενδιαφερόμενα μέρη. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εξέδωσε έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με τις ευκαιρίες μεγιστοποίησης των συνεργιών μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Στο έγγραφο επισημαίνονται οι νέες δυνατότητες συνεργιών και αποσαφηνίζεται η πρακτική εφαρμογή στις διαχειριστικές αρχές της πολιτικής συνοχής, στα εθνικά σημεία επαφής του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και στους φορείς υλοποίησης/υποβολής προτάσεων έργων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Επισημαίνεται η κοινή ευθύνη όλων των παραγόντων για τη διασφάλιση της επιτυχίας.

07. Το ΕΕΣ επισημαίνει την πολυπλοκότητα της προσπάθειας αυτής, καθώς διάφορες πτυχές (στόχοι, διαχείριση, εφαρμογή και καθορισμός προτεραιοτήτων) των διαφόρων μέσων δεν συμπίπτουν πλήρως μεταξύ τους.

Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» επικεντρώνεται στη στήριξη της άριστης Ε&Κ, σύμφωνα με το άρθρο 179 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Η πολιτική συνοχής αποσκοπεί στην προώθηση και τη στήριξη της συνολικής αρμονικής ανάπτυξης των κρατών μελών και των περιφερειών τους, σύμφωνα με το άρθρο 174 της ΣΛΕΕ, και ειδικότερα με τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων. Το ΕΤΠΑ και το πρόγραμμα «Ορίζων» αποτελούν μέσα της ΕΕ που στηρίζουν επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία.

Η προσέγγιση της πολιτικής συνοχής και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» αποτέλεσε σημαντική προτεραιότητα της Επιτροπής τα τελευταία χρόνια, ιδίως κατά την προετοιμασία για την περίοδο 2021-2027. Στόχος είναι να ενισχυθεί ο αντίκτυπος και των δύο πολιτικών με τη δημιουργία συμπληρωματικότητας, ιδίως σε λιγότερο ανεπτυγμένες και περιφερειακές περιοχές. Η προώθηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης και η ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ αυτών των βασικών μέσων της ΕΕ (και των αντίστοιχων πυλώνων και στόχων πολιτικής τους) μπορούν να προσφέρουν νέες επωφελείς καταστάσεις για όλους.

ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ (σημεία 10-13)

Καμία απάντηση της Επιτροπής.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (σημεία 14-78)

Απαντήσεις της Επιτροπής:

14. Οι πολιτικές της Επιτροπής που υπόκεινται στον έλεγχο του ΕΕΣ επιδιώκουν στόχους που αφορούν την περιφερειακή ανάπτυξη και την έρευνα και καινοτομία. Οι πολιτικές αυτές εφαρμόζονται σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητα. Η εστίαση στην ανάπτυξη συνεργιών αποτελεί ένα σχετικά πρόσφατο βήμα προόδου προς την εφαρμογή των ανωτέρω πολιτικών. Η Επιτροπή εργάζεται ενεργά για την προώθηση των συνεργιών από την αρχή της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020. Ο ρόλος της Επιτροπής όσον αφορά την απλούστευση και την ευθυγράμμιση των κανονισμών που σχετίζονται με τις ανωτέρω πολιτικές αποτελεί ένδειξη της δέσμευσής της να μεριμνά για την επιτυχία της δημιουργίας ισχυρότερων συνεργιών.

16. Η συνεργασία και η συνέπεια των διαφόρων προγραμμάτων της Ένωσης για την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί μόνιμο εγχείρημα της Επιτροπής. Η Επιτροπή εκτιμά ότι αναγνωρίζονται οι προσπάθειές της να ευθυγραμμίσει τους κανονισμούς για την περίοδο 2021-2027.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ήδη η κοινή προσπάθεια που οδήγησε στις αλλαγές που θεσπίστηκαν για την περίοδο 2021-2027 κατέστησε δυνατή την αύξηση της ευαισθητοποίησης και της αμοιβαίας γνώσης των στόχων και ευκαιριών, μια αύξηση που από μόνη της είχε θετικό αντίκτυπο.

19. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Κοινοβουλευτικής Έρευνας καταδεικνύει την πολυπλοκότητα αυτής της προσπάθειας. Το έγγραφο παρέχει ορισμένες πληροφορίες και παρατηρήσεις σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης και άρσης των δυσκολιών που ανέκυψαν και οι οποίες εμποδίζουν την πρόοδο ισχυρότερων συνεργιών.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνεργάζονται στενά για την ενίσχυση των ευκαιριών δημιουργίας συνεργιών μέσω πιο συντονισμένων κανόνων για την περίοδο 2021-2027 και αντικατοπτρίζουν διατάξεις σε όλη τη σχετική νομοθεσία (πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», πολιτική συνοχής, γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία για τις κρατικές ενισχύσεις). Οι υπηρεσίες συνεργάζονται επί του παρόντος για να διασφαλίσουν ότι οι διαχειριστικές αρχές του ΕΤΠΑ και τα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα της Ε&Κ αξιοποιούν τις ευκαιρίες που προσφέρει το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για τη δημιουργία και τη μεγιστοποίηση διαφορετικών ειδών συνεργιών. Οι νέες δυνατότητες παρουσιάστηκαν ήδη σε διάφορες περιπτώσεις στα κράτη μέλη, στις περιφέρειες και στα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπλέον, από την 5η Ιουλίου 2022 διατίθεται νέα καθοδήγηση σχετικά με τις ευκαιρίες μεγιστοποίησης των συνεργιών μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης⁶.

21. Ενώ υπάρχουν πολυάριθμοι τόποι και μηχανισμοί ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών και περιφερειακών ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένης της επίσημης διαδικασίας για τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας και του επακόλουθου προγραμματισμού και υλοποίησης των μέσων (π.χ. στρατηγικός προγραμματισμός, κοινότητα πρακτικής της σφραγίδας αριστείας), θα πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για να εξασφαλιστούν συνεργίες κατά την εφαρμογή (βλ. απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 19).

ΠΛΑΙΣΙΟ 1 — Η «κοινότητα πρακτικής για τη σφραγίδα αριστείας»: ένα θετικό παράδειγμα πολυεπίπεδης συνεργασίας.

Τα μέλη της κοινότητας πρακτικής για τη σφραγίδα αριστείας είναι κυρίως διαχειριστικές αρχές του ΕΤΠΑ, αλλά και άλλοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς με εξουσίες χρηματοδότησης δεσμευμένης για την υλοποίηση φιλικών προς τη σφραγίδα αριστείας δράσεων, οι οποίοι αποφάσισαν να προσχωρήσουν στην κοινότητα σε οικειοθελή βάση. Σήμερα, η κοινότητα έχει περίπου 250 μέλη και εργάζεται μέσω τακτικών συνεδριάσεων υπό την προεδρία της Επιτροπής. Διαθέτει μια κοινοτική πλατφόρμα (SINAPSE) που επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τη σφραγίδα αριστείας.

24. Από τα πολύ πρώιμα στάδια του προγράμματος «Ορίζων 2020», η άποψη της Επιτροπής κινείται προς την κατεύθυνση ότι η καλύτερη επικοινωνία σε εθνικό επίπεδο μπορεί να βελτιώσει τη συνεπή εφαρμογή των προγραμμάτων της ΕΕ.

---

⁶ C(2022) 4747 final: ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ «Έγκριση του περιεχομένου σχεδίου ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τις συνεργίες μεταξύ των προγραμμάτων του ΕΤΠΑ και του προγράμματος “Ορίζων Ευρώπη”» της 5ης Ιουλίου 2022.

Αυτό επιβεβαιώνεται από το σημείο 3.3 του εγγράφου καθοδήγησης (2014) («Δράσεις για τις εθνικές και περιφερειακές αρχές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα “Ορίζων 2020” και σε άλλα σχετικά προγράμματα της ΕΕ»). Το σημείο αυτό αναφέρεται στην ανάγκη των διαφόρων φορέων του προγράμματος της ΕΕ, όπως τα εθνικά σημεία επαφής (ΕΣΕ) του «Ορίζων 2020», το δίκτυο «Enterprise Europe Network (EEN) κ.λπ., να συνεργάζονται με τις εθνικές διαχειριστικές αρχές και να ενισχύουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις δυνατότητες συνδυασμένης χρήσης της χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ και το πρόγραμμα «Ορίζων 2020».

Επιπλέον, στο σημείο αυτό συνιστάται η διοργάνωση εργαστηρίων στα οποία θα έρθουν σε επαφή οι αρμόδιες διαχειριστικές αρχές και οι φορείς που είναι αρμόδιοι για την έρευνα και την καινοτομία στον τομέα της έξυπνης εξειδίκευσης με εκπροσώπους στις διάφορες επιτροπές των προγραμμάτων «Ορίζων 2020», COSME κ.λπ., με σκοπό την ανταλλαγή ιδεών σχετικά με πιθανές συνεργίες και τον συγχρονισμό των αποφάσεων χρηματοδότησης, την τακτική ανταλλαγή πληροφοριών και την αμοιβαία ενημέρωση σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση της εφαρμογής των στρατηγικών έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να διερευνήσουν την πιθανή εναλλακτική χρηματοδότηση / τον αναπροσανατολισμό προτάσεων υψηλής ποιότητας του προγράμματος «Ορίζων 2020» με βαθμολογία πάνω από το όριο, για τα οποία δεν υπήρχε επαρκής διαθέσιμος προϋπολογισμός του προγράμματος «Ορίζων 2020».

26. Πληροφορίες σχετικά με τα έργα που υποστηρίζονται από τα προγράμματα-πλαίσιο διατίθενται μέσω του πίνακα εργαλείων του προγράμματος «Ορίζων»⁷ και της CORDIS⁸, της Kohesio⁹ και των επιμέρους δικτυακών τόπων του προγράμματος.

Επιπλέον, τα δεδομένα των προγραμμάτων-πλαισίου δημοσιεύονται ως ανοικτά δεδομένα στην επίσημη πύλη για τα ευρωπαϊκά δεδομένα «data.europa.eu»¹⁰, υποστηρίζοντας τη διαφάνεια, την περαιτέρω χρήση και τη σύνδεση από κάθε εξωτερικό ενδιαφερόμενο μέρος.

29. Η Επιτροπή έχει αναπτύξει εργαλεία δεδομένων και πληροφοριών για την παροχή εύκολων και διαφανών πληροφοριών σχετικά με τους δικαιούχους των προγραμμάτων-πλαισίου για την Ε&Κ (πίνακας εργαλείων του προγράμματος «Ορίζων» που είναι προσβάσιμος επίσης μέσω της πύλης για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και υποβολής προσφορών¹¹) και σχετικά με την πολιτική συνοχής της ΕΕ (Kohesio) που λειτουργεί από τον Μάρτιο του 2022.

Η πρόσβαση στα δεδομένα των προγραμμάτων Ε&Κ, ιδίως του προγράμματος «Ορίζων 2020», είναι διαθέσιμη στο κοινό. Όσον αφορά τα έργα Ε&Κ του προγράμματος «Ορίζων 2020», εκτός από την CORDIS, η Επιτροπή παρέιχε στα κράτη μέλη την περιορισμένη βάση δεδομένων eCORDA μέχρι που τέθηκε σε λειτουργία ο πίνακας εργαλείων του προγράμματος «Ορίζων 2020» το 2018 (και ενσωματώθηκε στον πίνακα εργαλείων του προγράμματος «Ορίζων» το 2021). Ο πίνακας εργαλείων είναι διαθέσιμος στην πύλη για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και υποβολής προσφορών και είναι ανοικτός στο ευρύ κοινό.

Βλ. επίσης απάντηση στο σημείο 31.

30. Οι βάσεις δεδομένων του προγράμματος «Ορίζων» και της πολιτικής συνοχής έχουν διαφορετική μορφή, αντικατοπτρίζοντας τις διαφορές στο νομικό πλαίσιο των εν λόγω μέσων.

⁷ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/horizon-dashboard>

⁸ <https://cordis.europa.eu/>

⁹ <https://kohesio.ec.europa.eu/en/>

¹⁰ <https://data.europa.eu/el>

¹¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

Είναι δύσκολο να εφαρμοστεί μια κοινή και στατική ταξινόμια, μεταξύ άλλων λόγω των διαφορετικών πεδίων εφαρμογής των μέσων. Όσον αφορά τις στρατηγικές έξιπνης ειδικεύσης, δεν απαιτείται να καθορίζονται στο πλαίσιο συγκεκριμένης πάγιας κατηγοριοποίησης (π.χ. NACE, της ονοματολογίας οικονομικών δραστηριοτήτων), αλλά καθορίζονται με μια διαδικασία από τη βάση προς την κορυφή της διαδικασίας της επιχειρηματικής ανακάλυψης.

31. Οι μηχανισμοί υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης για τα ΕΔΕΤ συνάδουν με τις νομοθετικές απαιτήσεις και θεωρούνται κατάλληλοι για την παρακολούθηση της πολιτικής.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, παρόλο που οι δύο βάσεις δεδομένων δεν είναι διαλειτουργικές, οι υφιστάμενες λειτουργικές δυνατότητες επιτρέπουν ήδη, σε κάποιον βαθμό, τον εντοπισμό σχετικών πληροφοριών.

Ειδικότερα, η Kohesio επιτρέπει πράγματι τον προσδιορισμό όλων των έργων που χρηματοδοτούνται από την πολιτική συνοχής στον τομέα της Ε&Κ μέσω του φίλτρου τομέα παρέμβασης. Η μεγάλη πλειονότητα (> 85 %) των συνολικών επενδύσεων που συνδέονται με τη στρατηγική έξιπνης ειδικεύσης συγκεντρώνεται σε ένα μικρό φάσμα τομέων παρέμβασης.

Οι χρήστες μπορούν να συνδυάσουν αυτό το θεματικό φίλτρο με άλλα πρόσθετα (π.χ. χώρα, πρόγραμμα, ταμείο) για να βελτιώσουν την αναζήτησή τους και να λάβουν τον κατάλογο των έργων Ε&Κ, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τη γεωγραφική κάλυψη και λεπτομερείς πληροφορίες για τους σχετικούς δικαιούχους.

Επιπλέον, η Kohesio χρησιμοποιεί λειτουργίες σημασιολογικής αναζήτησης με την υποστήριξη τεχνητής νοημοσύνης, οι οποίες επιτρέπουν στους χρήστες να ανακαλύπτουν έργα Ε&Κ σε συγκεκριμένους τομείς που δεν καλύπτονται άμεσα από τους προαναφερθέντες τομείς παρέμβασης (π.χ. έρευνα για τον καρκίνο).

Οι συνεχιζόμενες προσπάθειες αποσκοπούν στην κατηγοριοποίηση του τίτλου και της περιγραφής των έργων σύμφωνα με το λεξιλόγιο EuroVoc που διαχειρίζεται η Υπηρεσία Εκδόσεων. Το βήμα αυτό θα ενισχύσει περαιτέρω τη δυνατότητα αναζήτησης των δεδομένων που περιλαμβάνονται στην Kohesio.

Επιπλέον, η CORDIS εφαρμόζει ήδη την κατηγοριοποίηση EuroSciVoc, επιτρέποντας ένα ορισμένο επίπεδο χαρτογράφησης με την Kohesio.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει την ανάγκη βελτίωσης των υφιστάμενων πλαισίων δεδομένων, της δυνατότητας αναζήτησης και χαρτογράφησης των δεδομένων, της παρακολούθησης των συνεργιών και της προώθησης παραδειγμάτων ορθής πρακτικής.

32. Η Επιτροπή και οι εθνικές αρχές επικεντρώνονται κυρίως στην υλοποίηση των πολιτικών για τις οποίες είναι αρμόδιες. Η παρακολούθηση των συνεργιών δεν αποτελούσε επίσης μέρος των κανονιστικών απαιτήσεων για την παρακολούθηση στο πλαίσιο του ΚΚΔ.

33. Η Επιτροπή εργάζεται συνεχώς για τη βελτίωση της εφαρμογής των πολιτικών της. Ως εκ τούτου, ο καλύτερος σχεδιασμός της διαδικασίας παρακολούθησης έχει καίρια σημασία για τον σκοπό αυτόν. Ο τρόπος με τον οποίο αποτυπώνονται οι σχετικές πληροφορίες στη διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι επίσης σημαντικός.

Στο πλαίσιο αυτό, η αποτύπωση των πληροφοριών για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος (παρακολούθηση) πρέπει να βασίζεται σε πρακτικές ρυθμίσεις για τη διευκόλυνση της διαδικασίας χωρίς να προκαλείται υπερβολική επιβάρυνση στους δικαιούχους των προγραμμάτων. Το νομικό πλαίσιο για το σύστημα παρακολούθησης των ταμείων της πολιτικής

συνοχής δεν προβλέπει την υποχρεωτική και συστηματική υποβολή εκθέσεων από τις διαχειριστικές αρχές σχετικά με την υιοθέτηση των σφραγίδων αριστείας.

Ομοίως, δεν εφαρμόζεται σύστημα παρακολούθησης για τις προτάσεις της σφραγίδας αριστείας, καθώς στην πραγματικότητα δεν εμπίπτουν στη διαδικασία παρακολούθησης των έργων του προγράμματος «Ορίζων».

Σε σύγκριση με το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», θα συγκεντρώνονται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των έργων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» χάρη στο πλαίσιο υποβολής εκθέσεων και τις υπηρεσίες και τα εργαλεία που διατίθενται στους δικαιούχους στο πλαίσιο της στρατηγικής διάδοσης και αξιοποίησης του προγράμματος «Ορίζων», όπως η πρωτοβουλία «Horizon Results Booster», η πλατφόρμα αποτελεσμάτων του προγράμματος «Ορίζων».

34. Ο ρόλος των εθνικών αρχών δεν μπορεί να παραβλεφθεί στο πλαίσιο αυτής της πτυχής των προγραμμάτων.

36. Η Επιτροπή ανέλαβε διάφορες δράσεις, όπως αναφέρει το ΕΕΣ.

Το έγγραφο καθοδήγησης για τις συνεργίες, το οποίο εκδόθηκε σε πολύ πρώιμο στάδιο της υλοποίησης του προγράμματος «Ορίζων 2020», αποτελεί βασικό έγγραφο για τον σκοπό αυτόν.

Όσον αφορά τον μηχανισμό υποστήριξης πολιτικής, η δραστηριότητα αμοιβαίας μάθησης δεν αποσκοπεί στη συγκέντρωση όλων των κρατών μελών. Η διάδοση των αποτελεσμάτων της εν λόγω συζήτησης, προς όφελος άλλων χωρών, διασφαλίζεται από τις εκθέσεις και τα εργαστήρια που παρουσιάζουν τα συμπεράσματα, τα οποία είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο του μηχανισμού υποστήριξης πολιτικής.

Επίσης, η Επιτροπή διοργάνωσε/συμμετείχε σε πολυάριθμα εργαστήρια σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για την παρουσίαση συνεργιών κατόπιν αιτήματος των τοπικών ή εθνικών αρχών.

41. Οι αρχές σε εθνικό επίπεδο που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των προγραμμάτων της ΕΕ διαδραματίζουν καίριο ρόλο στον σχεδιασμό των οικείων στρατηγικών δράσεων και στην επιτυχή υλοποίησή τους.

47. Τα κράτη μέλη / οι περιφέρειες της ΕΕ καθόρισαν ένα περιορισμένο, αλλά συχνά ευρύ φάσμα τομέων προτεραιότητας προσανατολισμένων στην Ε&Α και σε θέματα που βασίζονται περισσότερο στην τεχνολογία. Ωστόσο, το μέγεθος του πεδίου προτεραιοτήτων δεν περιορίζει κατ' ανάγκη τη δυνατότητα δημιουργίας συνεργιών.

51. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει τη σημασία της ανάπτυξης ικανοτήτων στις εθνικές διοικήσεις για τη στήριξη των υποψήφιων δικαιούχων στο στάδιο εφαρμογής των διαδικασιών παροχής επιχορηγήσεων, καθώς συμβάλλει ουσιαστικά στην επιτυχή υλοποίηση των προγραμμάτων της Ένωσης (σε εθνικό επίπεδο).

ΚΟΙΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΣΗΜΕΙΑ 56 ΕΩΣ 63:

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τη σημασία της στήριξης των κατάντη συνεργιών ως πιθανού μηχανισμού περαιτέρω διάδοσης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων των ερευνητικών έργων που μπορούν να έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μιας περιοχής.

64. Ένα παράδειγμα διαλειτουργικότητας μεταξύ των πληροφοριών που προέρχονται από τα προγράμματα Ε&Κ που τελούν υπό άμεση διαχείριση, όπως το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και τα σχέδια ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (Interreg) που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, ήταν η δημιουργία του εργαλείου χαρτογράφησης των συνεργιών μεταξύ «Ορίζων 2020» – Interreg (εργαλείο αντιστοίχισης), το οποίο θεσπίστηκε ως συνέχεια στην ανάγκη που εκφράστηκε μετά την πραγματοποίηση της πρόσκλησης πειραματικής κεφαλαιοποίησης του προγράμματος «Interreg Κεντρική Ευρώπη». Το εργαλείο αυτό είναι διαθέσιμο στο κοινό μέσω της πύλης για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και υποβολής προσφορών (βλ. απάντηση στο σημείο 29). Λαμβάνονται περαιτέρω μέτρα για τον εμπλουτισμό της βάσης δεδομένων Interreg keep.eu¹², την οποία διαχειρίζεται η Interact, με τα μόνιμα αναγνωριστικά των συμμετεχόντων, όπως ο προσωπικός κωδικός ταυτοποίησης (PIC), και έτσι ενισχύεται η μελλοντική πτυχή των συνεργιών και στα δύο προγράμματα.

69. Η σφραγίδα αριστείας ξεκίνησε να εφαρμόζεται για πρώτη φορά στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» και ενισχύεται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Η υιοθέτηση της σφραγίδας αριστείας στα προγράμματα της πολιτικής συνοχής πρόκειται να προωθηθεί περαιτέρω στο πλαίσιο της ενίσχυσης των συνεργιών μεταξύ των προγραμμάτων-πλαϊσίου για την Ε&Κ και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

71. Παρά την απουσία αναφορών στη σφραγίδα αριστείας στον ΚΚΔ του 2013 και στα επιχειρησιακά προγράμματα που εγκρίθηκαν πριν από την έναρξη της πρωτοβουλίας για τη σφραγίδα αριστείας το 2015, η Επιτροπή προσπαθεί να συλλέξει πληροφορίες σχετικά με τα εθνικά/περιφερειακά καθεστώτα στήριξης της σφραγίδας που θεσπίστηκαν από τα μέλη της κοινότητας πρακτικής για τη σφραγίδα αριστείας. Ωστόσο, η υποβολή εκθέσεων είναι προαιρετική. Μόνο για τα καθεστώτα στήριξης της σφραγίδας αριστείας του μέσου «Accelerator»/ MME του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας – Φάση 2 15 υποβλήθηκαν εκθέσεις σε 11 χώρες. Ο ίδιος αριθμός καθεστώτων θεσπίστηκε για τις δράσεις MSCA με σφραγίδα αριστείας. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν διαθέτει ακριβή στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των έργων με σφραγίδα αριστείας που χρηματοδοτήθηκαν τελικά.

72. Όσον αφορά τα τρία έργα του μέσου «Συγκρότηση ομάδων», παρότι τα μέτρα για την παροχή στήριξης στη σφραγίδα αριστείας δεν συμπεριλήφθηκαν στα ΕΠ, η Επιτροπή είναι ενήμερη για την υιοθέτησή τους από το ΕΤΠΑ.

74. Μετά την έναρξη της πρωτοβουλίας της σφραγίδας αριστείας, η Επιτροπή ανέλαβε διάφορες δράσεις για τη βελτίωση της υιοθέτησης έργων με σφραγίδα αριστείας. Ένα παράδειγμα είναι η τροποποίηση του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ) που επιτρέπει στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν ορισμένα μέτρα ενίσχυσης (συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης έργων με σφραγίδα αριστείας) χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση.

Αυτό επέτρεψε τη θέσπιση απλουστεύσεων που θεωρούνται καίριας σημασίας από τις διαχειριστικές αρχές προκειμένου να υλοποιηθούν συνεργίες: απευθείας στήριξη των σφραγίδων αριστείας (δηλαδή χωρίς νέα αξιολόγηση της ποιότητας της πρότασης από πλευράς Ε&Κ) και εφαρμογή των κατηγοριών, των ανώτατων ποσών και των μεθόδων υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Με τον τρόπο αυτόν αποφεύγεται η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών των δικαιούχων και των διαχειριστικών αρχών κατά την υποβολή, την αξιολόγηση και την επιλογή πράξεων για στήριξη από το ΕΤΠΑ.

75. Οι κανονισμοί για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2014-2020 και της περιόδου 2021-2027 έχουν θεσπίσει ως γενικό κανόνα τη στήριξη των επενδύσεων μόνο στις ΜΜΕ, δεδομένου ότι η στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων αποτελεί πολιτική προτεραιότητα της Ένωσης.

---

¹² <https://keep.eu/>

Όπως και για την περίοδο 2014-2020, οι κανονισμοί για την περίοδο 2021-2027 προβλέπουν μία εξαίρεση για τις επενδύσεις σε επιχειρήσεις που δεν είναι ΜΜΕ, όταν οι επενδύσεις αυτές πραγματοποιούνται σε συνεργασία με ΜΜΕ σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας.

Η έλλειψη στήριξης προβληματικών επιχειρήσεων αποτελεί έναν ακόμη ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής που βασίζεται στη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Οι μόνες παρεκκλίσεις από τον γενικό κανόνα χορηγήθηκαν μετά την πανδημία COVID-19 και επέτρεψαν τη στήριξη προβληματικών επιχειρήσεων, εφόσον είχε εγκριθεί βάσει προσωρινού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων που θεσπίστηκε για την αντιμετώπιση εξαιρετικών περιστάσεων ή βάσει των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας.

ΚΟΙΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΣΗΜΕΙΑ 76 ΚΑΙ 77:

Ενδέχεται να είναι δύσκολο να αναπτυχθεί μηχανισμός αυτόματης κοινοποίησης σχετικά με όλα τα είδη σφραγίδας αριστείας που απονέμονται και το κόστος μπορεί να υπερβεί υπερβολικά το όφελος. Ωστόσο, η ανάπτυξη ενός τέτοιου μηχανισμού εξετάζεται από την Επιτροπή για τη σφραγίδα αριστείας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας στο μέλλον.

Εν τω μεταξύ, οι διαχειριστικές αρχές και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς χρηματοδότησης λαμβάνουν, κατόπιν αιτήματος, πλήρη στοιχεία για τις προτάσεις έργων με σφραγίδα αριστείας στην οικεία χώρα/περιφέρεια που έδωσε συγκατάθεση. Οι πληροφορίες αυτές διατίθενται επίσης από το 2015 στα μέλη της κοινότητας πρακτικής για τη σφραγίδα αριστείας μέσω της κοινοτικής πλατφόρμας (SINAPSE). Ωστόσο, δεν είναι όλες οι διαχειριστικές αρχές μέλη της κοινότητας πρακτικής για τη σφραγίδα αριστείας, καθώς η εγγραφή δεν αποτελεί υποχρέωση.

Από το 2015, ένας ειδικός δικτυακός τόπος για τη σφραγίδα αριστείας παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την πρωτοβουλία, τον τρόπο χρήσης της, τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και πληροφορίες για τους φορείς χρηματοδότησης μέσω του δικτυακού τόπου της σφραγίδας αριστείας. Μια λειτουργική ηλεκτρονική θυρίδα είναι προσβάσιμη από τον δικτυακό τόπο για την παροχή απαντήσεων σε πιθανές ερωτήσεις.

Η Επιτροπή παρέχει συγκεντρωτικά δεδομένα σχετικά με τις προτάσεις έργων στις οποίες απονεμήθηκε σφραγίδα αριστείας στον δημόσιο πίνακα εργαλείων του προγράμματος «Ορίζων».

78. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τις διαχειριστικές αρχές σε κάθε συνεδρίαση της κοινότητας πρακτικής να ανταλλάσσουν τις εθνικές ή περιφερειακές βέλτιστες πρακτικές τους και να συζητούν μεταξύ τους ζητήματα εφαρμογής. Η Επιτροπή είναι ενήμερη για άλλα κράτη μέλη που εφαρμόζουν συστήματα για τη διασφάλιση της βέλτιστης ροής πληροφοριών σχετικά με τη σφραγίδα αριστείας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ (σημεία 79-91)

Απαντήσεις της Επιτροπής:

ΚΟΙΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΣΗΜΕΙΑ 79 ΚΑΙ 80:

Παρότι αναγνωρίζει τα περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης στην υλοποίηση κατάντη συνεργιών, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ευκαιρίες για συνεργίες μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής ενισχύθηκαν σημαντικά κατά την περίοδο 2021-2027 μέσω πιο συντονισμένων κανόνων σε όλη τη σχετική νομοθεσία («Ορίζων Ευρώπη», πολιτική συνοχής, ΓΚΑΚ για τις κρατικές ενισχύσεις), οι οποίες έχουν σχεδιαστεί για να διασφαλίζουν ενωσιακή

προστιθέμενη αξία, να αποφεύγουν τις επικαλύψεις και να επιδιώκουν τη μέγιστη αποτελεσματικότητα και τη διοικητική απλούστευση. Στόχος του ΕΤΠΑ στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας είναι η στήριξη της έρευνας κοντά στην αγορά και η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας (συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων που προέρχονται από έργα του προγράμματος «Ορίζων»). Αυτό αποτελεί τη βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση κατάντη συνεργιών.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι οι σχετικές νομικές βάσεις δεν απαιτούν συστηματική παρακολούθηση των συνεργιών. Ωστόσο, η Επιτροπή εντόπισε και προώθησε ορισμένες ορθές πρακτικές, όπως η συλλογή παραδειγμάτων (ταμεία της ΕΕ που συνεργάζονται για την απασχόληση και την ανάπτυξη). Παραδείγματα συνεργιών μεταξύ των προγραμμάτων-πλαίσου για την έρευνα και την καινοτομία («Ορίζων 2020») και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ), και διάδοση σχετικά με την πειραματική πρόσκληση «Αξιοποίηση μέσω συντονισμού» του προγράμματος «Interreg Κεντρικής Ευρώπης».

81. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι βασικές υπηρεσίες της που είναι αρμόδιες για τα προγράμματα-πλαίσιο στον τομέα της Ε&Κ και τα ΕΔΕΤ, δηλαδή η ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας και η ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης, συνεργάζονται καλά, σε επίσημο και ανεπίσημο επίπεδο, και, στην περίπτωση της κοινότητας πρακτικής για τη σφραγίδα αριστείας, συμμετέχουν επίσης ενδιαφερόμενα μέρη που είναι υπεύθυνα για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Ωστόσο, η συνεργασία σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των φορέων που είναι αρμόδιοι για την υλοποίηση ή για τη συμβολή στην υλοποίηση των προγραμμάτων μπορεί να ενθαρρυνθεί περαιτέρω.

Σύσταση 1 — Βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των φορέων που συμμετέχουν στη διαχείριση των ΕΔΕΤ και των προγραμμάτων-πλαίσου

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τη σημασία και την προστιθέμενη αξία της βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των αρχών των κρατών μελών με αρμοδιότητες πολιτικής Ε&Κ και επιχειρησιακές αρμοδιότητες, και των εθνικών αρχών της πολιτικής συνοχής που είναι αρμόδιες για την Ε&Κ. Η στενότερη συνεργασία αυτών των κοινοτήτων θα συμβάλει στη δημιουργία και την προώθηση συνδέσεων και ανταλλαγής γνώσεων και πρακτικών.

82. Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σημαντικό να διευκολύνεται η πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα έργα και τους δικαιούχους που λαμβάνουν στήριξη από τα ταμεία και τα μέσα της. Όσον αφορά το ΕΤΠΑ, η βάση δεδομένων Kohesio που ξεκίνησε να λειτουργεί πρόσφατα (Μάρτιος 2022) περιέχει πλήρεις και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τα έργα και τους δικαιούχους που λαμβάνουν στήριξη από την πολιτική συνοχής. Συγκεντρώνει, τυποποιεί και αναδημοσιεύει σε διαλειτουργική μορφή τις πληροφορίες που δημοσιεύουν οι διαχειριστικές αρχές στον κατάλογο των πράξεων.

Ο πίνακας εργαλείων του προγράμματος «Ορίζων» περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία για τα χρηματοδοτούμενα έργα και τους δικαιούχους τους.

83. Παρότι αναγνωρίζει την ανάγκη βελτίωσης των υφιστάμενων πλαισίων δεδομένων, της δυνατότητας αναζήτησης και χαρτογράφησης των δεδομένων, η Επιτροπή θεωρεί ότι μια διαλειτουργική βάση δεδομένων με κοινή και στατική ταξινόμηση δεν είναι επί του παρόντος αναγκαία για την παροχή κατάλληλης λειτουργικότητας, π.χ. για αναζητήσεις σε βάσεις δεδομένων ή για διαδικασίες χαρτογράφησης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι λειτουργικές δυνατότητες των υφιστάμενων βάσεων δεδομένων επιτρέπουν τον εντοπισμό των σχετικών πληροφοριών.

84. Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σημαντικό να παρακολουθείται η υιοθέτηση υφιστάμενων μηχανισμών συνεργίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις κάτι τέτοιο ενέχει εγγενείς δυσκολίες, μεταξύ άλλων επειδή διατίθενται σχετικές πληροφορίες μόνο σε επίπεδο κράτους μέλους. Δεν υπάρχει νομική απαίτηση για την υποβολή εκθέσεων, αλλά η Επιτροπή διερευνά προσεγγίσεις σε προαιρετική βάση για τη συλλογή σχετικών πληροφοριών, όπως ο πίνακας εργαλείων για τη σφραγίδα αριστείας.

Ακόμη και χωρίς συστηματική παρακολούθηση, η Επιτροπή μπόρεσε να εντοπίσει και να προωθήσει παραδείγματα ορθών πρακτικών. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/seal-excellence_en

Η Επιτροπή συμμετέχει συνεχώς σε δραστηριότητες για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης (μέσω του δικτυακού τόπου της σφραγίδας αριστείας, των διαύλων κοινωνικής δικτύωσης, μέσω των εθνικών σημείων επαφής και του ευρωπαϊκού δικτύου επιχειρήσεων) και για την προώθηση της έννοιας της συνεργίας σε διάφορες στοχευμένες εκδηλώσεις (π.χ. ομάδα εργασίας για την έρευνα, Ευρωπαϊκή Εβδομάδα των Περιφερειών και των Πόλεων).

Σύσταση 2 — Αξιοποίηση των δυνατοτήτων των δεδομένων, με σκοπό την προώθηση συνεργιών

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει την ανάγκη βελτίωσης των υφιστάμενων πλαισίων δεδομένων, της δυνατότητας αναζήτησης και χαρτογράφησης των δεδομένων, της παρακολούθησης των συνεργιών και της προώθησης παραδειγμάτων ορθής πρακτικής.

85. Προκειμένου να στηρίξει ισχυρότερες συνεργίες, η Επιτροπή δημοσίευσε, στις 5 Ιουλίου 2022, ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις συνεργίες μεταξύ των προγραμμάτων «Ορίζων Ευρώπη» και ΕΤΠΑ (καθοδήγηση σχετικά με τις συνεργίες)¹³, ενισχύοντας την εμπειρογνώση και τις ικανότητες των ενδιαφερόμενων μερών για την υλοποίηση των νέων ευκαιριών.

86. Η Επιτροπή ξεκίνησε από τον Ιούλιο του 2022 μια σειρά εκδηλώσεων διάδοσης και εργαστηρίων για να επεξηγήσει σε ενδιαφερόμενα μέρη στα κράτη μέλη τη νέα καθοδήγηση σχετικά με τις συνεργίες. Οι δραστηριότητες αυτές θα συνεχιστούν κατά τους προσεχείς μήνες.

87. Με την πρόσφατη μελέτη¹⁴ σχετικά με την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων στις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης στην ΕΕ διαπιστώθηκε ότι οι τομείς προτεραιότητας των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης στην ΕΕ βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε μια διαδικασία αντικειμενικής ταυτοποίησης βάσει δεδομένων. Αυτό οδήγησε σε προσεγγίσεις ιεράρχησης προτεραιοτήτων σε όλα τα κράτη μέλη / περιφέρειες της ΕΕ, οι οποίες καθορίζουν ένα περιορισμένο, αλλά συχνά ευρύ φάσμα τομέων προτεραιότητας προσανατολισμένων στην Ε&Α και σε θέματα που βασίζονται περισσότερο στην τεχνολογία. Ωστόσο, το μέγεθος του πεδίου προτεραιοτήτων δεν περιορίζει κατ' ανάγκη τη δυνατότητα δημιουργίας συνεργιών.

90. Ενώ όλοι οι δικαιούχοι των επιχορηγήσεων του προγράμματος «Ορίζων 2020» πρέπει να καθορίζουν τα σχέδιά τους για κατάντη αξιοποίηση, ενδέχεται να μην εξετάζουν πάντα τη χρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ ως μηχανισμό για την περαιτέρω αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνάς τους. Αυτό από μόνο του δεν είναι προβληματικό εάν τα σχέδια αξιοποίησης δεν εξαρτώνται από τη συνέχιση της επιδότησης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

¹³ Για παραπομπή, βλ. απάντηση στο σημείο 19.

¹⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης, *Study on prioritisation in smart specialisation strategies in the EU: final report* [Μελέτη σχετικά με την ιεράρχηση των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης στην ΕΕ: τελική έκθεση], Υπηρεσία Εκδόσεων, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/60867>

Ο μικρός αριθμός αναφορών στο ΕΤΠΑ οφείλεται επίσης στο γεγονός ότι είναι δύσκολο να προσδιοριστούν πολλά χρόνια νωρίτερα τα κονδύλια που θα χρησιμοποιηθούν.

Σύσταση 3 — Αύξηση της χρήσης των κατάντη συνεργιών

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Σύσταση 4 — Βελτίωση της ροής πληροφοριών σχετικά με τα έργα που έχουν λάβει τη σφραγίδα αριστείας

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση και θα βελτιώσει τη ροή των πληροφοριών όσον αφορά τα έργα που λαμβάνουν σφραγίδα αριστείας.